

Kumla kommun
kommun@kumla.se
livslangtlarande@kumla.se

2023-07-03
1 (19)
Dnr SI 2023:2690

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Hagaskolan i Kumla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning vid Hagaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Hagaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Hagaskolan.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Hagaskolan leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn leder och styr det pedagogiska arbetet på skolenheten och skapar en god grund för utveckling av undervisningen. Rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat, undervisningens genomförande samt att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Utifrån analysen vidtar rektorn utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas. Rektorn leder och styr även det strategiska jämställdhetsarbetet på skolenheten. Vidare skapar rektorn förutsättningar för lärarna att samverka och försäkras om att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Uppföljning och analys

Rektorn följer systematiskt upp och gör en bred analys av skolenhetens kunskapsresultat. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av insänd dokumentation framgår att det sker en uppföljning av såväl enskilda elevers som elevgruppers kunskapsutveckling i alla ämnen och årskurser. Uppföljningen omfattar även resultat på nationella prov samt eventuella resultatskillnader mellan flickor och pojkar. Resultaten följs upp och diskuteras i arbetslagen på resultatkonferenser två gånger per termin. Lärarna diskuterar då elevernas resultat utifrån underlag med

frågor som förbereds av rektorn. Rektorn gör sedan en sammanställning och en analys, återkopplar till ledningsgruppen och via arbetslagsledarna får lärarna sedan ta del av resultatet av analysen. Vidare framgår av dokumentation att rektorn inleder och avslutar varje läsår med att gå igenom skolenhetens resultat. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av dokumentation framgår att det vid analys av kunskapsresultaten framkommit att pojkar överlag har sämre resultat än flickor, både vad gäller terminsbetyg och resultat på nationella prov. Diskussioner förs med lärarna kring orsaker till dessa resultatskillnader. Vidare framgår av analysen att läs- och skrivförmågan är låg hos ett flertal elever, vilket även påverkar kunskapsutvecklingen i andra ämnen negativt, främst på mellanstadiet.

Rektorn följer upp undervisningens genomförande, och denna uppföljning ligger sedan till grund för skolenhetens utvecklingsarbete. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn har god kännedom om hur lärarna arbetar och hur undervisningen i klassrummen fungerar. Av intervju med rektorn framgår att rektorn det senaste året har haft fokus på nyanställda lärare och deltagit på deras lektioner för att se hur undervisningen fungerar. Vidare gör rektorn lektionsbesök i elevgrupper där det framkommit att något inte har fungerat. Riktade insatser har gjorts mot ett par elevgrupper i syfte att bland annat observera ledarskapet i klassrummet. I dessa fall har strukturerade lektionsobservationer genomförts, lärarna har fått kontinuerlig uppföljning och åtgärder har vidtagits. Rektorn har även fortsatt att besöka elevgrupperna och ser att insatserna har haft positiv effekt. Av intervjuer med såväl rektorn som lärarna framgår att rektorn också skapar sig en bild av hur undervisningen fungerar genom att röra sig i korridorerna och samtala mycket med lärarna. Bland annat används en viss del av medarbetarsamtalen till att diskutera och utvärdera lärarnas undervisning. Vidare framgår av lärarintervjuer att varje klasslärare har möte med elevhälsoteamet en gång per termin för att samtala om vad som fungerar bra och mindre bra i undervisningen. Vid dessa möten deltar rektorn och får på så vis kännedom om undervisningens kvalitet. Även via resultatkonferenserna får rektorn kännedom om hur undervisningen fungerar. Där diskuteras bland annat vad som är gynnsamt i klassrummen och vad som kan utvecklas.

Rektorn följer även upp att skolans värdegrundsarbete integreras i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av inskickad dokumentation framgår att värdegrundsarbetet är prioriterat och ges stort utrymme i verksamheten. Samtliga elever och personal träffas i så kallade trygghetsgrupper en gång i veckan. I dessa grupper sker samtal och diskussioner om värdegrund. Vidare sker storsamling på skolan varje fredag, där olika elevgrupper får göra presentationer inom ramen för skolans värdegrundsarbete. Vidare framgår att lärarna arbetar på olika sätt med värdegrundsuppdraget i undervisningen, dels utifrån skolenhetens mål, dels

kontinuerligt i de dagliga samtalen med eleverna. Värdegrundsarbetet följs upp via elevenkäter innehållande frågor om bland annat kränkande behandling samt trygghet och studiero. Resultaten av dessa enkäter diskuteras i arbetslagen en gång per termin och ligger till grund för det fortsatta värdegrundsarbetet. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att arbetet i trygghetsgrupperna följs upp kontinuerligt på arbetslagsmöten där det finns med som en fast punkt på dagordningen. Via protokoll från dessa möten får rektorn del av uppföljningen. I övrigt framgår av rektorsintervjun att värdegrundsarbetet diskuteras i elevhälsoteamet och på arbetsplatsträffar. Dessutom rör sig rektorn mycket ute i verksamheten och ser hur värdegrundsarbetet genomsyrar verksamheten, till exempel genom hur lärare och elever bemöter varandra. Även via resultatkonferenser och klassrumsobservationer tar rektorn del av det värdegrundsarbete som integreras i undervisningen.

Utifrån uppföljning och analys fattar rektorn beslut om utvecklingsinsatser samt resursfördelning. Av intervjuer med rektorn, lärarna, elevhälsans representanter samt av dokumentation framgår att rektorn har identifierat flera utvecklingsbehov och utifrån det vidtagit åtgärder. En pågående prioriterad utvecklingsinsats är att öka pojkarnas måluppfyllelse. Detta sker bland annat genom förändrade arbetssätt i undervisningen, till exempel att eleverna i årskurs 1-3 får arbeta mer i stationer med korta moment och mycket variation. En annan utvecklingsinsats handlar om utökad lästräning, främst i årskurs 1-3, som ger eleverna möjlighet att läsa på olika sätt. Ytterligare en utvecklingsinsats är arbetet med gemensamma strukturer och förhållningssätt, till exempel att alla lärare inleder skoldagen på samma sätt och har en gemensam lektionsstruktur. Av intervju med rektorn framgår att denna struktur skapar ett ökat lugn i klassrummet och är även en del i arbetet med att förbättra pojkarnas studieresultat. Vidare framgår av intervju med rektorn samt dokumentation att resurser fördelas och omfördelas kontinuerligt utifrån behov. Ett exempel på hur dessa behov har styrt resursfördelningen är att elever i årskurs 1-3 undervisas i halvklass eller av två lärare på vissa lektioner. Elevhälsan har en viktig roll när det gäller att identifiera behov och rektorn diskuterar kontinuerligt resursfrågor med bland annat specialpedagogen. I övrigt framgår av dokumentation att lokaler och utrustning ses över med jämna mellanrum för att möta de behov som finns.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av insänd dokumentation framgår att jämställdhetsarbetet är prioriterat på skolenheten sedan tre år tillbaka. De tidigare insatser som gjorts har handlat om att utveckla lärarnas kunskap om jämställdhet. Det har gjorts genom att personalen har läst litteratur och fört diskussioner i ämnet. Från

och med höstterminen 2022 har diskussionerna handlat om hur lärarna kan arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv mer konkret i undervisningen. Det har fortsatt handlat om att öka kompetensen, till exempel kring betydelsen av olika begrepp samt öka medvetenheten om olika könsmönster och försöka synliggöra dem. Diskussionerna sker i olika pedagogiska forum samt på dagar avsedda för kompetensutveckling. Vidare framgår av dokumentation att det i skolenhetens jämställdhetsarbete även ingår diskussion om och analys av orsaker till de resultatskillnader som finns mellan flickor och pojkar samt vilka insatser som bör göras för att förbättra pojkarnas resultat. Exempel på insatser som görs är dels att öka medvetenheten om att, och kompetensen om varför, pojkar har sämre resultat än flickor, dels att anpassa undervisningen så att den passar både flickor och pojkar. Detta sker till exempel genom att personalen fortsätter att ta del av den senaste forskningen på området och utifrån den utvecklar och prövar olika metoder i undervisningen, använder sig av tydliga stödstrukturer och ett gemensamt förhållningssätt kring bemötandet av flickor respektive pojkar. Av intervju med lärarna framgår att jämställdhetsarbetet diskuteras, följs upp och utvärderas i ledningsgruppen fyra gånger per läsår och att arbetslagen får återkoppling därifrån.

Ledning och organisation

Rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samverka med varandra. Av intervjuer med rektorn, lärarna samt av dokumentation framgår att det finns schemalagd mötestid för bland annat arbetslagsmöten där såväl elevärenden som undervisning och bedömning diskuteras. Vidare finns avsatt tid för pedagogiska konferenser som leds av förstelärare och där fokus särskilt ligger på att utveckla undervisningen. En lärargrupp har till exempel arbetat kollegialt med att läsa och diskutera litteratur om elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och utifrån det utvecklat nya arbetssätt. Av intervju med rektorn framgår att lärarna arbetar mycket tillsammans, och vikten av att samarbeta med varandra betonas starkt på skolenheten. Även specialpedagog och speciallärare är involverade i det kollegiala samarbetet. Av intervju med rektorn, elevhälsans representanter samt av dokumentation framgår dessutom att det finns avsatt tid för lärarna att samverka med elevhälsan. Detta sker bland annat genom att lärarna bjuds in till elevhälsoteamets möten varannan vecka utifrån ett rullande schema och får möjlighet att diskutera sina respektive elevgrupper, hur de fungerar och vilket behov av stöd som eventuellt finns. Lärarna kan också själva boka tider med elevhälsan om de behöver extra råd och vägledning. Utöver denna interna samverkan finns även avsatt tid för lärarna att träffas i kommunövergripande ämnesgrupper för att bland annat diskutera undervisning.

Skolenhetens arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. I skolenhetens verksamhetsplan som Skolinspektionen tagit del av finns det bland annat beskrivet hur arbetet med jämställdhet, elevinflytande och studiero samt utveckling av undervisningens kvalitet ska bedrivas. En viktig del i arbetet med målluppfyllelse är skolenhetens trygghetsgrupper och storsamlingar som genomförs varje vecka. Alla lärare arbetar utifrån en gemensam värdegrund som utgår ifrån skolenhetens likabehandlingsplan. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår även att det finns ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till lektionsstruktur. Lärarna lägger mycket tid på att skapa samsyn kring undervisning, bemötande, rutiner och regler. Vidare framgår att nyanställda lärare får hjälp och stöd av arbetslaget och att nytexaminerade lärare får en mentor. Rektorn samlar dessutom de nyanställda till introduktion av verksamheten där de mer erfarna lärarna bidrar med kompetens och stöd.

Rektorn försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Som nämnts ovan har skolenheten stort fokus på att försöka förbättra pojkarnas kunskapsresultat och som ett led i detta har det kollegiala arbetet det senaste året till stor del inriktats på att utveckla en gemensam lektionsstruktur, vilket framgår av intervju med rektorn. Vidare framgår att detta arbetssätt bland annat haft den effekten att lärarna är mer trygga i sina roller, vilket i sin tur ger trygga elever som utvecklas och presterar bättre.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och varierad. Den innehåller ett aktivt lärarstöd samt inslag som stärker,

motiverar och utmanar eleverna utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Lärarna ger eleverna möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande. Vidare involveras eleverna i planering och utvärdering av undervisningen och skolenheten har ett pågående arbete som syftar till att ytterligare öka elevernas inflytande och delaktighet.

Målfokus, variation, struktur och aktivt lärarstöd

Undervisningen är välstrukturerad genom att den omfattar tydliga planeringar och sammanhängande lektionsinnehåll. Av intervjuer med lärarna framgår att undervisningen planeras utifrån styrdokument och läromedel samt att lärarna planerar mycket tillsammans. Exempelvis gör lärarna i årskurs 1-3 en gemensam grovplanering för att säkerställa att eleverna får undervisning i alla moment som ingår i det centrala innehållet. Vidare framgår att mål och syfte med olika arbetsuppgifter tydliggörs för eleverna, främst i samband med ett nytt arbetsområde. Av intervjuer med rektorn, lärarna och eleverna samt av dokumentation och lektionsobservationer framgår att lärarna arbetar utifrån en gemensam lektionsstruktur. Det innebär till exempel att de startar skoldagen på samma sätt, synliggör lektionsinnehåll i punktform på tavlan samt tar hjälp av bilder för att skapa extra tydlighet för eleverna. Av intervju med rektorn framgår att den gemensamma strukturen gällande uppstart och bildstöd verkligen tillämpas av lärarna. Rektorn har dock identifierat ett behov av att fortsätta arbetet med att skapa en tydligare samsyn kring hur lektioner ska avslutas, dock utan att inskränka på lärarnas friutrymme och möjligheter att arbeta på olika sätt.

Undervisningen präglas av variation, både vad gäller arbetsformer och innehåll. Av intervjuer med lärarna framgår att lärarna i flera ämnen planerar undervisningen så att eleverna får arbeta med olika moment och på olika sätt under en och samma lektion. Lärarna ger också exempel på att variation sker över tid, mellan olika ämnen under skoldagen eller mellan olika lektioner under veckan. Variationen anpassas även utifrån elevernas ålder och mognad. Ett exempel hämtas från ämnet engelska där eleverna i årskurs 4 kan arbeta både med att läsa, skriva och samtala under en och samma lektion medan eleverna i årskurs 6 kan arbeta med ett större arbetsområde där variationen under enstaka lektioner är mindre. Vidare framgår av lärarintervjuerna att många elever är i behov av fasta ramar och igenkänning, varför flera lärare väljer att planera sina lektioner utifrån samma struktur. I ämnet svenska arbetar eleverna till exempel med veckans bokstav. Då ligger variationen i att det blir en ny bokstav varje vecka, men upplägget är detsamma. Den bild av variation som lärarna ger framkommer även i de elevintervjuer och lektionsobservationer som genomförts.

Observationerna visar exempel på att praktiskt arbete varvas med att eleverna får läsa, skriva och samtala samt arbeta enskilt, i par eller i grupp.

Lärarna försäkrar sig om att eleverna förstår vad de ska göra och att de kommer igång med arbetet. Genomförda lektionsobservationer visar flera exempel på hur lärarna ger eleverna stöd och hjälp i arbetet genom att förklara, ställa frågor och föra en dialog med eleverna. När eleverna arbetar cirkulerar lärarna i klassrummet och stöttar eleverna utifrån behov. Av intervjuer med lärare och elever framgår att det råder ett öppet och tillåtande klassrumsklimat där eleverna vågar ställa frågor om de inte förstår. Eleverna uppmuntras till exempel att våga prata och uttrycka sina tankar och åsikter. Lärarna har också god kännedom om vilka elever som är i störst behov av hjälp och söker då snabbt upp dessa elever för att säkerställa att de kommer igång med arbetet. Eleverna kan också visa med tumme upp eller ned om de har förstått eller inte. Vidare framgår av intervjuer med såväl lärare som elever att lärarna ibland har en extra genomgång av något som många tycker är svårt. Av elevintervjuerna framgår också att lärarna förklarar uppgifter på olika sätt samt använder figurer och andra hjälpmedel för att tydliggöra för eleverna.

Motivation, förväntningar och anpassningar

Lärarna har höga förväntningar på eleverna samt uppmuntrar och motiverar eleverna genom ett positivt bemötande. Av intervju med rektorn framgår att det finns ett stort engagemang hos lärarna och en tro på att alla elever kan nå målen och sin fulla potential. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att eleverna uppmuntras utifrån sina olika förutsättningar. Det tidigare nämnda arbetet i stationer med olika moment är exempel på en arbetsform som lärarna använder för att försöka öka motivationen och intresset hos pojkarna. Av intervjuer med eleverna framgår att lärarna uppmuntrar eleverna att göra sitt bästa, att utmana sig själva och om möjligt välja de svårare uppgifterna. Lärarna kan ibland visa uppgifter för eleverna som de har gjort och klarat tidigare för att stärka elevernas tro på att de kan klara nästa uppgift också. Genomförda lektionsobservationer stärker bilden av att lärarna har höga förväntningar på eleverna, att eleverna uppmuntras och får beröm samt att undervisningen präglas av arbetsformer som stärker elevernas självförtroende.

Undervisningen är på flera sätt anpassad till aktuell elevgrupp och till elevernas enskilda behov. Av intervju med rektorn samt av dokumentation framgår att lärarna planerar sin undervisning så att de kan möta såväl elever med svårigheter som elever i behov av extra utmaningar. Skolenheten har bra verktyg för att kartlägga elevers olika behov. Av intervjuer med lärarna framgår att det görs olika typer av individanpassningar för elever som är i behov av extra anpassningar i olika ämnen. Det finns till exempel resurspersonal som arbetar med de elever som behöver extra

lästräning. Denna insats görs i samtliga elevgrupper i årskurs 1-3, där till exempel specialläraren arbetar med eleverna, antingen inne i klassrummet eller utanför i mindre grupper. Dessutom får eleverna i årskurs 1 ibland undervisning i halvklass, vilket har visat sig ha positiv effekt på inläringen. Vidare framgår att lärarna främst genomför anpassningar på gruppnivå. Detta görs genom tydliga strukturer och anpassningar i lärmiljön, vilket gynnar alla elever. Av lärarintervjuerna framgår också att det finns möjligheter för eleverna att på olika sätt utveckla och fördjupa sina kunskaper. Lärarna tar på olika sätt hänsyn till elevernas olika behov av utmaningar när de planerar sin undervisning, till exempel när de sätter samman elever parvis eller i grupper. Vidare kan eleverna få läxor med olika svårighetsgrad, och det finns läroböcker innehållande uppgifter på olika nivåer, till exempel i ämnet matematik. Även i andra ämnen finns extrauppgifter samt svårare uppgifter och utmaningar att arbeta med. Av intervjuer med lärarna framgår dock att eleverna oftast får arbeta med dessa uppgifter på egen hand, utan aktivt lärarstöd. Lärarna upplever en svårighet när det gäller att planera undervisningen på ett sådant sätt att alla elever utmanas på rätt sätt.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Undervisningen är utformad på ett sådant sätt att eleverna får möjlighet att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande. Av intervjuer med lärarna framgår att lärarna på olika sätt låter eleverna reflektera över vad de har lärt sig. Någon lärare genomför utvärderingar vid varje terminsslut där eleverna får fundera över sin egen prestation, vad de har lärt sig och hur de har utvecklats. En annan lärare arbetar med att utvärdera uppgifter i par eller i mindre grupper för att eleverna ska få syn på sitt eget lärande. En tredje lärare samtalar mycket med eleverna om hur de använder sin tid i skolan. Eleverna får till exempel fundera på hur lång tid de tror att de behöver för att genomföra en uppgift och sedan utvärdera hur det gick. På så sätt får eleverna möjlighet att ta ansvar för sin tid och sitt eget lärande. Vidare framgår av elevintervjuer att eleverna får reflektera och uttrycka egna åsikter. I de naturorienterande ämnena kan det till exempel handla om miljöfrågor. Vidare framgår att lärarna brukar välkomna alla elevers olika åsikter genom att uppmuntra eleverna att våga säga vad de tycker och poängtera att det inte finns några tankar eller åsikter som är fel.

Lärarna använder olika metoder för att involvera eleverna i planering av undervisningen. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna utgår mycket ifrån elevernas intressen när de planerar undervisningen. Eleverna är med och påverkar hur de ska arbeta genom att lärarna till exempel presenterar ett arbetsområde övergripande, vad eleverna ska lära sig, och sedan frågar dem hur de vill arbeta med

det. Ibland får eleverna förslag på olika alternativ att välja mellan. Dessutom får eleverna möjlighet att påverka i vilken ordning olika uppgifter eller moment ska genomföras. Vidare framgår av intervjuer med eleverna att lärarna ibland låter eleverna välja mellan olika arbetssätt, till exempel om de önskar läsa, rita eller använda datorn. Eleverna får också vara med och påverka hur mycket tid de ska ägna åt en uppgift samt om de önskar arbeta mer fördjupat med ett arbetsområde. Lärarna själva beskriver i intervjuerna att eleverna i ganska stor utsträckning kan påverka hur de vill arbeta, men att de i lägre grad ges möjlighet att påverka innehållet i undervisningen.

Lärarna ger även eleverna möjlighet att på olika sätt utvärdera undervisningen. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna använder olika metoder för att tillsammans med eleverna utvärdera undervisningen. Några lärare använder så kallade "exit tickets" som innebär att eleverna får några korta frågor som avslutning på lektionen. Det är ett sätt för lärarna att snabbt utvärdera enskilda lektioner eller en hel skolvecka för att få syn på hur undervisningen har fungerat och vad eleverna har lärt sig. Lärarna ställer också utvärderande frågor till eleverna i direkt anslutning till lektioner. Dessa frågor handlar om vad eleverna har tyckt om lektionen, om uppgifternas svårighetsgrad och vad som eventuellt kunde ha gjorts annorlunda. Andra lärare låter eleverna visa med tumme upp eller ned vad eleverna har tyckt om en lektion. I samband med det frågar även lärarna eleverna vad de menar med sina tummar och får på så sätt ta del av elevernas tankar om undervisningen. Vidare framgår av såväl intervjuer med lärare som elever att eleverna ofta får utvärdera undervisningen i slutet av ett arbetsområde.

När det gäller elevernas möjlighet att påverka undervisningen arbetar personalen med att utveckla arbetssätt för att ytterligare öka elevernas delaktighet och inflytande. Av skolenhetens verksamhetsplan samt av intervju med rektorn framgår att ett av förvaltningens mål är att elevinflytandet ska öka. Rektorn beskriver i intervju att enkätresultat visar att lärarna i hög utsträckning upplever att eleverna har möjlighet att påverka, men att eleverna inte upplever detsamma i lika stor utsträckning. Av intervju med rektorn framgår att skolenhetens personal under höstterminen 2022 samtalade mycket om vikten av att lärarna tydliggör för eleverna när de har inflytande så att elevernas delaktighet synliggörs. Det framgår att det finns en vilja hos personalen att fortsätta detta arbete, men att de ännu inte vet konkret hur de ska göra för att elevernas känsla av inflytande ska öka. Skolinspektionen ser positivt på det påbörjade arbetet med att öka elevernas delaktighet vid planering och utvärdering av undervisningen. Detta arbete kan med fördel intensifieras och även inriktas mot hur elevernas inflytande kan öka med stigande ålder och mognad.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det på skolenheten pågår ett aktivt, samlat och medvetet arbete med att skapa studiero och en trygg miljö. Personalen kartlägger och analyserar kontinuerligt elevernas upplevelse av trygghet och studiero samt vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån identifierade behov. Eleverna är på olika sätt delaktiga i arbetet och personalen har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet och studiero.

Trygghet

Vid skolenheten bedrivs ett medvetet arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna och personalen har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till det arbetet. Av dokumentation framgår att det bedrivs ett övergripande främjande och förebyggande trygghetsarbete. En stor del av arbetet sker i de så kallade trygghetsgrupperna som träffas varje vecka. I dessa grupper blandas elever från samtliga årskurser för att arbeta med värdegrundsfrågor och för att stärka känslan av samhörighet. Vidare framgår att skolan har storsamling varje vecka samt andra arrangemang under läsåret där alla elever träffas gemensamt i syfte att ytterligare stärka samhörigheten och tryggheten på skolenheten. Av dokumentation framgår också att all personal samarbetar kring bemötande och för att skapa goda relationer med eleverna. Det finns ett gemensamt förhållningssätt som innebär att alla tar ansvar för alla elever. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och eleverna samt av dokumentation att skolenheten har ett organiserat arbete med rastaktiviteter och rastvärdar i syfte att ytterligare öka tryggheten för eleverna.

Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs och följs upp på olika sätt. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av dokumentation framgår att det vid varje läsårsstart genomförs trygghetsvandringar på skolgården med alla elevgrupper. Vidare besvarar eleverna trygghetsenkäter innehållande frågor om situationen i klassrummen, på skolan i övrigt samt på nätet. Resultaten av dessa enkäter följs upp och diskuteras i elevhälsoteamet samt i arbetslagen och i trygghetsgrupperna. Enkätresultaten visar att eleverna överlag känner sig trygga på skolan, men att det finns områden där eleverna upplever en viss otrygghet. Av intervjuer med rektorn och eleverna samt av dokumentation framgår att kapprum och korridorer är platser där eleverna, på grund av trängseln som uppstår, ibland känner sig otrygga. Vidare framgår att fotbollsplanen är en källa till konflikter. Av elevintervjuerna framgår även att det finns ett område på skolgården där det är svårt för eleverna att höra när det ringer in från rast, vilket skapar osäkerhet hos eleverna. Dessutom upplever de yngre eleverna att det finns äldre elever som ibland retas och uttrycker sig kränkande.

Utifrån vad kartläggning och analys visar vidtar rektorn åtgärder för att ytterligare stärka elevernas upplevelse av trygghet. Av intervju med rektorn samt av dokumentation framgår att insatser görs utifrån de behov som bland annat identifieras i trygghetsenkäterna. Ett exempel på en åtgärd som vidtagits är att utöka antalet rastvärdar, särskilt vid fotbollsplanen, samt göra dem mer synliga för eleverna. Av dokumentation samt av intervju med rektorn framgår att denna åtgärd har haft effekt så till vida att det uppstår färre konflikter, vilket i sin tur medför att fler elever mår bättre under rasterna. Detta framgår även av de elevintervjuer som genomförts. Eleverna upplever att det alltid finns någon vuxen de kan vända sig till och att de vuxna agerar genom att prata med de inblandade.

Studiero och lugn miljö

Vid skolenheten bedriver personalen tillsammans med eleverna ett samlat arbete med att skapa och bibehålla studiero. Av samtliga intervjuer framgår att personalen har ett gemensamt förhållningssätt när det gäller ordning och struktur i klassrummen. Fasta platser tillämpas och skolenhetens gemensamma ordningsregler tas upp med elever och personal i början av varje läsår. Reglerna är tydligt kopplade till studiero och eleverna deltar i diskussioner om hur de vill ha det på skolan och i klassrummen. Diskussionerna sker bland annat på klass- och elevråd samt i skolenhetens gemensamma trygghetsgrupper. Av intervju med rektorn framgår också att det pågår ett arbete i elevhälsoteamet där skolpsykologen genomför lektionsobservationer. I samband med dessa får lärarna handledning samt konkreta verktyg att arbeta med i syfte att främja god studiero.

Elevernas upplevelse av studiero följs upp på olika sätt. Av intervju med rektorn och elevhälsans representanter samt av dokumentation framgår att eleverna besvarar olika enkäter innehållande frågor om bland annat studiero. Resultaten av dessa enkäter följs upp och analyseras i elevhälsoteamet, och via rektorn får arbetslagen ta del av uppföljningen. Rektorn och lärarna beskriver i intervjuer att enkätresultat visar att elevernas upplevelse av studiero överlag är god, men att studieron kan variera mellan olika elevgrupper och mellan olika perioder under året. Att studieron kan variera framgår även av intervjuer med elever samt av genomförda lektionsobservationer. Vidare framgår av intervju med rektorn att det under elevrådsmöten framkommit att en del elever upplever att de blir störda av elever som springer i korridorerna. Även under utvecklings- och hälsosamtal med eleverna framkommer hur studieron upplevs.

Utifrån uppföljning och analys vidtar rektorn ändamålsenliga åtgärder för att ytterligare förbättra studieron för eleverna. Av intervju med rektorn samt av dokumentation framgår att det har varit problem med studieron i en elevgrupp. I den gruppen har det då förstärkts med personal samt gjorts förändringar i lärmiljön, till exempel genom att eleverna har fått andra platser i klassrummet. Enligt rektorn har denna förändring haft positiv effekt, vilket också eleverna upplever när de har tillfrågats. Vidare framgår av såväl intervjuer med lärare och elever som av genomförda observationer att lärarna vidtar olika åtgärder i klassrummen för att upprätthålla eller förbättra studieron, till exempel vid tillfällen då ljudnivån är för hög eller när lärarna vill påkalla elevernas uppmärksamhet. Några lärare klappar då händerna i en viss takt som eleverna ska följa, någon lärare lägger armarna i kors för att signalera till eleverna att de ska inte lyssnarställning och några lärare använder nedräkning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn följer upp och analyserar avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning samt för diskussioner med lärarna om orsaker till avvikelserna. Rektorn ger dessutom lärarna goda möjligheter att på olika sätt kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg.

Uppföljning och analys av bedömningar och betyg

Rektorn följer upp och analyserar avvikelser i bedömningar och betyg samt diskuterar dessa med lärarna. Av intervju med rektorn samt av inskickad dokumentation framgår att rektorn följer upp och analyserar resultatskillnader mellan olika ämnen samt skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Rektorn följer dessutom upp skillnader mellan resultat på nationella prov och terminsbetyg. Av analysen framgår att det finns resultatskillnader mellan flickor och pojkar, både i olika ämnen och på de nationella proven. Av dokumentation framgår att skillnaderna är störst i bland annat ämnena svenska, bild och hem- och konsumentkunskap och att skillnaderna är minst i ämnena engelska och matematik. När det gäller de nationella proven framgår av intervju med rektorn att pojkar generellt uppnår ett bättre resultat på de nationella proven jämfört med det terminsbetyg som sätts. För flickor gäller det omvända. Av intervjuer med såväl rektorn som lärarna framgår att det förs diskussioner om lärarnas bedömningar. Bland annat diskuterar rektorn tillsammans med lärarna utifrån *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning*, till exempel att lärarna ska göra en sammanvägd bedömning av elevernas kunskaper och att resultaten på de nationella proven särskilt ska beaktas. Vidare får lärarna ta del av statistik som visar elevernas betyg och deras resultat på de nationella proven. Utifrån det underlaget diskuterar rektorn och lärarna orsaker till ovan nämnda avvikelser samt hur de ska arbeta för att motverka alltför stora skillnader, främst mellan flickor och pojkar. En förklaring till avvikelserna mellan terminsbetyg och resultat på nationella prov, och som framgår av intervju med rektorn, är att pojkarnas motivation ökar vid nationella prov, vilket gör att pojkarna presterar bättre än de gjort tidigare under terminen och därför får ett lägre terminsbetyg jämfört med vad provresultatet visar. En annan förklaring är att lärarna generellt har ett bredare betygsunderlag för flickorna eftersom flickorna presterar kontinuerligt under hela terminen, och kan då ges ett högre terminsbetyg jämfört med vad resultaten på de nationella proven visar.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av dokumentation framgår att resultatkonferenserna, men även annan konferenstid, delvis används till att diskutera bedömning och betygssättning. Inför betygssättning i årskurs 6 finns även avsatt tid för så kallad betygskonferens då lärarna i årskurs 4-6 träffas för att stämma av och diskutera resultat och bedömningar. Vidare framgår att de mer erfarna lärarna

fungerar som stöd till nya och eventuellt obehöriga lärare. Av intervjuer med lärarna framgår att bedömning och betygssättning diskuteras flitigt mellan lärarna och över ämnesgränserna. Vidare används Skolverkets bedömningsstöd av lärarna som stöd i arbetet med bedömning och betygssättning. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av dokumentation framgår att lärarna även deltar i kommunens ämnesnätverksträffar där bland annat likvärdig bedömning diskuteras. Dessa möten äger rum en gång i månaden. Därutöver kan lärarna ha en dialog samt få tillgång till bedömningsexempel och annat material via ett digitalt forum som kommunen tillhandahåller. Även nationella prov rättas gemensamt inom kommunen, både i årskurs 3 och 6, vilket ytterligare skapar förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Sarah Vinterlycka

Beslutsfattare

Signerat av: Sarah Vinterlycka

X Cecilia Johansson

Föredragande

Signerat av: Cecilia Johansson

I handläggningen av ärendet har även utredaren Albin Hultman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- 1 gruppintervju med skolans elevhälsa.
- 1 intervju med rektor samt biträdande rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10-12 maj 2023. Besöket genomfördes av utredarna Cecilia Johansson och Albin Hultman.

Hagaskolan i Kumla kommun är en grundskola med årskurserna 1-6. Även förskoleklass och fritidshem finns vid skolenheten, men dessa verksamheter omfattas inte av granskningen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolenheten 236 elever i grundskolan. Hagaskolan leds av en rektor och en biträdande rektor.